

Rinze Ijbema - Zondag 48 / 1 Johannes 4: 17-18

[1] Wat kun jij vandaag zien van het Koninkrijk van God? Ik geloof dat Christus koning is, koning van de hele wereld. Maar je ziet er soms bar weinig van. Wat je ziet is dat er oorlog is in Syrië en dat mensen bij miljoenen op de vlucht slaan. Wat je ziet is dat je morgen weer naar school moet en je baalt dat ik het noem, want je hebt er een hekel aan. Wat je ziet is dat je idealen hebt over hoe jij met mensen omgaat en zij met jou, maar in de praktijk gaat het wel eens heel anders. Wat je ziet is dat je dagelijks werk z'n minder leuke kanten heeft. Wat je ziet is dat het lijkt of steeds minder mensen naar de kerk gaan. Dus. Ik geloof dat Christus koning is, koning van de hele wereld. Maar som vraag ik me af: wat kun jij vandaag zien van het koninkrijk van God?

1. **[1]** Jezus zelf vergelijkt het Koninkrijk heel vaak met dingen uit de natuur: zaad, een akker, een struik, een boom. Dus ben ik zo vrij om het Koninkrijk van God vandaag eens te vergelijken met een gazon, met een grasmat. Iedereen weet dat gras het hardste groeit, doordat je er hard aan gaat trekken. Als het spul is gezaaid en dan boven komt, dan moet je het zo van boven beetpakken en het voortdurend naar boven trekken, want het is logisch dat het daar het hardste van groeit. Het spul moet tenslotte omhoog, hoger en hoger... Nee, je hebt gelijk, gras groeit niet harder als je er aan staat te trekken. In tegendeel, je trekt het zomaar kapot, en dan sterft het af waar je bij staat. Iedereen snapt dat.

Toch lijkt de manier waarop mensen de wereld verbeteren vaak op trekken aan het gras om het te laten groeien. Als er ergens een oorlog is, is onze oplossing: gooi er nog een oorlog overheen: geweld los je op met geweld. Als iemand jou pijn doet, ook als het en vriend is of een vriendin, dan kruip je zomaar in een ziek patroon dat je ze net zo aanpakt: je doet hen ook pijn. En als je opleiding of je werk je tegenvallen, dan zet je gewoon de knop om: ik vind het stom maar ik sluit me gewoon af en zorg dat ik precies genoeg doe om geen gezeik te krijgen. Wat hadden we nog meer? O ja, de kerk. Nou, als mensen zich niet christelijk gedragen, dan manipuleer je ze gewoon zo, dat ze weer doen wat volgens jou hoort. Ik weet het, ik veeg van alles op een hoop. Maar wat bij al deze verschillende situaties hetzelfde is, is dit: dat je met oplossingen komt die aan de buitenkant zitten, symptoombestrijding, trekken aan gras.

In de Bijbel is het volk Israël de proeftuin van God. De Bijbel zegt daar allemaal hele mooie dingen over, hoe God voor deze tuin die Israël is heeft gezorgd en hoe Hij zijn wijngaard beschermd tegen rovers, kortom, deze tuin, Israël, was bedoeld als het Koninkrijk van God en was bedoeld om te groeien tot het Koninkrijk van God. Maar om bijna het hele Oude Testament in één zinnetje samen te vatten: de proef mislukt en het eindigt ermee dat God Israël met wortel en tak uit de grond trekt en zijn volk in ballingschap laat gaan. Je kunt trekken wat je wilt, er is kennelijk iets zo grondig mis met mensen, dat er in deze wereld geen Koninkrijk van God kan bestaan. Het werkt gewoon niet. Het wordt niks. God staat met een – nul achter.

Tenzij God komt met een oplossing, die het probleem bij de wortel aanpakt. En dat doet God en die oplossing is Jezus Christus. Hij is de redder van de wereld en Hij is de koning van de wereld. Maar Hij is dat niet geworden, door nog meer geweld, of door terug te slaan als iemand hem pijn doet, of door wantoestanden en de problemen van anderen van zich te laten afglijden, of door mensen met geweld te manipuleren. Integendeel. Waar Hij mensen ziet vechten, brengt Hij liefde; waar Hij de macht van de dood aan het werk ziet, brengt Hij leven; kortom, waar het donker is, brengt Hij licht. Het wrange is, en je kent het verhaal, dat deze wereld en wij zelf zo verwrongen zijn, dat we niet willen zien dat Hij onze Redder is. Wij hebben Hem gekruisigd. En God staat met tien – nul achter. Maar niet heus. Niet Jezus gaat hier kapot, maar de macht van het duister, de zonde en de dood. Op Golgotha begint God iets nieuws. Op Golgotha begint Gods Koninkrijk.

2. **[3]** Als jij al je leven lang christen bent, dan kan het zo maar dat je kwijtraakt hoe bijzonder Christus is. Zo'n Johannes, van wie we net wat uit de Bijbel lezen, die had daar geen last van. Voor hem was wat God gedaan had door Jezus Christus zijn leven lang iets overdonderends. Ik denk dat Johannes misschien nog maar een tiener was, toen hij Jezus ging volgen. En Johannes was een Jood, en Johannes verwachtte dat God zijn Koninkrijk zou vestigen en de rest van de wereld zou verslaan. Maar hij had geen idee, dat God dat ging doen zoals Hij het deed: door de dood en opstanding van Jezus Christus. Maar toen God het wel zo deed, toen had Johannes door dat hij getuige was geweest van de overwinning van God. En vervolgens heeft hij zich een leven lang verwonderd over God en Christus, en die verwondering die geeft hij door, in zijn evangelie en in zijn brieven.

Het kan goed zijn, dat je zo'n brief van hem niet zo makkelijk vindt om te lezen en te begrijpen. Ik vind dat wel verklaarbaar. Voor veel gelovenden komt het geloof eerst naar je toe in woorden. Er zijn bepaalde kernwoorden die je steeds weer tegenkomt in christelijke boekjes en die je steeds weer hoort in preken: genade, zonde, liefde, maar ook: God, Christus, Geest. Zo krijg je een

plaatje bij die woorden en een plaatje bij wat je gelooft en met die plaatjes ga je naar de Bijbel toe. En als je dan die brief van Johannes leest, probeer je steeds de woorden van Johannes in te passen in het plaatje dat je hebt. Maar dat gaat niet werken.

Natuurlijk had Johannes ook een plaatje van wie God is en wat Hij doet. Maar zodra hij ontdekt dat alles wat hij wist van God vervuld is in het leven en de dood van Christus en tegelijk veranderd is door het leven en de dood van Christus, probeert hij niet langer God in een hokje te stoppen. Hij begint gewoon met Jezus en vanuit wat hij van Hem heeft gehoord en meegemaakt, verandert hij zijn wereldbeeld. En vervolgens zoekt hij daar de woorden bij, die een beetje beschrijven wie dan Jezus was en wat Hij eigenlijk kwam doen. Mijn ideeën bepalen niet hoe God of hoe Jezus er uit ziet. Jezus, God, bepaalt hoe mijn wereld er uit ziet.

De drie belangrijkste kernwoorden die Johannes gebruikt om ons te vertellen hoe de wereld eruit ziet als je begint bij Christus, zijn leven, licht en liefde. Natuurlijk zijn er meer, maar dit zijn denk ik de primaire drie. En in deze brief van hem speelt hij met zulke woorden, om steeds nieuwe kanten van God en van Christus te laten zien. En nu is het de bedoeling, dat jij dat opzuigt, dat jij het tot je laat doordringen. Dit is wat Johannes heeft gezien van God, en geloof me, het is echt waar, en dit betekent dat de wereld toch heel anders in elkaar steekt dan wat je zelf ziet en bedenkt. Niet de dood wint, maar het leven, niet het donker, maar het licht, niet de angst, maar de liefde.

Over de liefde zegt Johannes: God vult je met zijn liefde, en daardoor kunnen we op de dag van het oordeel vol vertrouwen zijn. Over die 'dag van het oordeel': dat is natuurlijk ook de dag, waarop de hele wereld krijgt te zien dat God wel degelijk koning is, de dag dat niemand zich meer hoeft af te vragen of je wel wat ziet van het Koninkrijk van God. In die zin zal die dag een openbaring zijn: dan zal de hele wereld zien dat Christus al lang en breed de wereld aan het inpalmen is. Dan zal de wereld zien, dat jij en ik al lang en breed aan de kant van de overwinnaar staan. Dus kunnen wij die dag vol vertrouwen tegemoet zien.

3. **[4]** Maar dat betekent dat dat Koninkrijk van God nu al van kracht is, overal waar mensen besmet raken met de liefde van God en van Christus en uit die liefde leven en dat licht laten schijnen om zich heen. Het kan dus zijn, als jij niet veel ziet van het Koninkrijk van God, dat jij gewoon niet goed kijkt. Dat jij succes nog meet naar wat succes is in de ogen van de wereld, volgens de patronen van de wereld. Jij ziet oorlog en een stomme school en onchristelijke gedrag van mensen om je heen,

binnen en buiten de kerk. Wat God ziet zijn duizend kansen voor jou om als Jezus Christus te zijn in de wereld. Wat, voor mij? Ja, voor jou.

Om je gerust te stellen: Johannes is daar erg nuchter over, over hoe wij als Jezus zijn in deze wereld. Ik zet twee uitspraken van Johannes in deze brief naast elkaar: 'Als we zeggen, dat we geen zonde hebben, maken we hem tot een leugenaar en is zijn woord niet in ons.' Dat is één en dat maakt je duidelijk dat Gods nieuwe plan van aanpak, om de wereld van binnen uit te vernieuwen door liefde, dat dat plan voortdurend bedreigd wordt door haat en verzet, ook van de zonde in ons. En Johannes zegt net zo nuchter: 'Ieder die in Jezus blijft, zondigt niet.' Dat is twee en dat maakt duidelijk dat wat Johannes betreft de nieuwe aanpak van God gewoon gaat lukken.

Ik wens je graag het realisme van Johannes toe. Ik merk dat in onze beleving zonde zomaar mythische porporties aanneemt. Moet je horen, ik zeg natuurlijk niet dat zonde niet erg is. Dat is het wel. En hoe meer je van God gaat begrijpen en hoe meer je begrijpt van wat voor mens je zou kunnen zijn, in tegenstelling tot wat je vaak bent, hoe meer je doorhebt van de macht van zonde. Daar kom je in je eentje niet overheen. Maar wil je dan een keer ophouden te doen alsof je het wel allemaal in je eentje moet rooien? Ik zondig, jij zondigt, wij zondigen. Wees er niet van ondersteboven, als je dat ontdekt.

En tegelijk: ik zondig, jij zondigt, maar Hij zondigt niet. Hij: Jezus Christus. En als Hij jou in het bloed gaat zitten, in je hart, in je vingers, net als bij Johannes, dan begint er wel iets nieuws. In de gereformeerde traditie benadrukken we heel sterk, dat dat begin van onze kant maar heel miniem is. In de traditie van Johannes doe je er goed aan ook te benadrukken, hoe dat begin van de kant van Gods Geest tegelijk ook heel reëel is. Dat helpt je namelijk je zonde ook te zien als wat het is: gewoon stom en achterlijk, gedrag dat past bij een wereld die hard op weg is naar de ondergang. Maar er is een alternatief en het alternatief heeft een naam: Koninkrijk van God.

En daar hebben dan volgens Johannes de geboden van God een plaats. Voor ons gevoel staan 'liefde' en 'gebod' nog wel eens tegenover elkaar. Volgens Johannes zou ons gevoel zich nog wel eens kunnen vergissen. Johannes, een Joodse jongen, is natuurlijk opgegroeid met de tien geboden en met de 603 andere geboden die er in de boeken van Mozes staan. Toen kwam Jezus en verving de geboden over de tempel, de offerdienst, de feestdagen – door zichzelf. Dus die wetten gebruik je alleen om het licht dat zij op Christus werpen, maar je hoeft ze niet meer te volgen.

Maar de geboden over het leven met God en het leven met elkaar, die heeft Jezus ook vervuld, maar dan op deze manier: zijn leven en zijn woorden laten pas voor honderd procent horen en zien, wat God al die tijd bedoeld heeft, hoe ver zijn gebod om Hem lief te hebben en je naaste als jezelf, hoe ver die geboden eigenlijk gaan. Maar als jij dan vandaag net als Johannes leven en licht en liefde wilt doorgeven, dan doe je er goed aan de geboden van God te blijven herhalen. Het zijn van die palen, die naast jonge boompjes staan. Ze helpen je groeien, niet door aan je te trekken, maar door je overeind te houden als de storm je omver dreigt te blazen.

4. **[5]** Wat zie je vandaag van het Koninkrijk van God? Het is een vraag die je aan God kunt stellen: Heer, we zien soms zo weinig van uw Koninkrijk. Het is ook een vraag die God aan jou kan stellen. Waarom zie ik soms zo weinig van mijn Koninkrijk bij jou, bij jullie? Nee, aan de oorlog in Syrië, in Soedan, aan de onderdrukking in Noord-Korea en de armoede in Groningen kun jij weinig doen. Hoewel... Maar nu word je morgenochtend wakker en er speelt van alles door je hoofd: de school, waar je niet altijd zin in hebt, de moeilijke mensen om je heen, dat het kraakt in de wereld en in de kerk...

Wat let je dan om er morgen gewoon open voor te zijn dat God je misschien momenten geeft dat jij je omgeving iets dichterbij God brengt? Misschien begint het er mee dat je zelf iets moet doen, ik weet niet, als je baalt van school of werk, dat je zelf nog eens zoekt naar wat je wel aanspreekt en inspireert. Misschien is het wel dat iemand in je omgeving een tik op de vingers nodig heeft of een schop onder de kont, om dichterbij God uit te komen, inderdaad. Als je Johannes leest of als je naar preken luistert, heb je misschien zomaar het idee, dat het luchtfietsrij is. 'Work as worship,' je dagelijkse bezigheden als aanbidding... het zal wel. Maar wat als nu gewoon jouw christen zijn, dat is gewoon jouw mens zijn, jouw eredienst aan God is?

Nog één keer Johannes: 'Zo is de liefde bij ons werkelijkheid geworden, en daardoor kunnen we op de dag van het oordeel vol vertrouwen zijn, want hoewel wij nog in deze wereld zijn, zijn we als Jezus.' U zegt? 'Zijn we als Jezus in deze wereld.' Geloof me, dan is alles wat je doet lof voor God. En dus: waar ben je bang voor? Immers: 'De liefde laat geen ruimte voor angst; volmaakte liefde sluit angst uit.' Beter kan ik het niet zeggen.

Amen.